

Журналістська освіта в Україні: світові професійні стандарти : Матеріали п'ятнадцятої Всеукраїнської науково-практичної конференції (Суми, 22–23 травня 2019 р.) / уклад. : О. Г. Ткаченко. – Суми : Сумський державний університет, 2019. – 83 с.

Journalism Education in Ukraine: World Professional Standards : the Materials of the 15th International Scientific Practical Conference (Sumy, 22–23 May 2019) / compiled by O. Tkachenko. – Sumy : Sumy State University, 2019. – 83 p.

До збірки увійшли наукові матеріали викладачів та аспірантів кафедри журналістики та філології СумДУ, а також студентів спеціальностей «Журналістика», «Реклама і зв'язки з громадськістю», «Медіакомунікації». Дослідження пов'язані з комплексною програмою науково-дослідних робіт СумДУ, безпосередньо з науковим напрямом досліджень кафедри журналістики та філології у межах теми «Особливості формування національного інформаційного простору України: від радянської системи ЗМІ до демократичної моделі».

The collection includes scientific materials of teachers and graduate students of the Department of Journalism and Philology of the Sumy State University and also students with the chief subject «Journalism», «Advertising and Public Relations», «Media communication». The research is related to the complex program of scientific works of the Sumy State University, directly to the scientific sphere of the research of the Department of Journalism and Philology within the theme «Features of Formation of the National Information Space of Ukraine: from the Soviet System to a Democratic Media Model».

РЕДКОЛЕГІЯ:

Олена Ткаченко, д-р філол. наук (голова)

Інна Гаврилюк, канд. наук із соц. комунік.

Світлана Воропай, канд. філол. наук

Ольга Сидоренко, канд. педагог. наук

Ярослав Яненко, канд. соціологічних наук

EDITORS:

Olena Tkachenko, Doctor of Philology (head)

Inna Gavrilyuk, PhD of Social Communications

Svitlana Vororpai, PhD of Philology

Olga Sydorenko, PhD of Pedagogical Science

Yaroslav Yanenko, PhD of Social Sciences

1. Анненкова Н. А. Судебный очерк – «анатомия» преступления и наказания [Электронный ресурс] / Н. А. Анненкова. – URL : <http://elibr.osu.ru/handle/123456789/7070>.
2. Белькова С. В. Жанр сучасного нарису : інваріант і модифікації (на матеріалі українських газетних видань початку ХХІ ст.) / С. В. Белькова : автореф. дис. ... за спец. 27.00.04 – «Теорія та історія журналістики». – Запоріжжя, 2012. – 20 с.
3. Бергер Н. В. Использование очерковых форм в репрезентации материалов журналистских расследований (на примере судебного очерка) [Электронный ресурс] / Н. В. Бергер. – URL : <https://cyberleninka.ru/article/n/ispolzovanie-ocherkovyh-form-v-reprezentatsii-materialov-zhurnalisticheskikh-rassledovaniy-na-primere-sudebnogo-ocherka>.
4. Глушко О. К. Художня публіцистика : європейські традиції і сучасність : моногр. / О. К. Глушко. – К. : Арістей, 2010. – 192 с.
5. Ким М. Н. Жанры современной журналистики / М.Н. Ким. – СПб. : Изд-во Михайлова В.А., 2004. – 336 с.
6. Ключев Ю. В. Теория и практика массовой информации / Ю. В. Ключев. – Москва ; Берлин : Директ-Медиа, 2015. – 100 с.
7. Петрова Л. И. Проблемный очерк и проблемная статья: общее, отличия и особенности редактирования [Электронный ресурс] / Л. И. Петрова, Н. Т. Гавриленко. – URL : <https://cyberleninka.ru/article/n/problemnyy-ocherk-i-problemnaya-statya-obshchee-otlichiya-i-osobennosti-redaktirovaniya>.
8. Практикум із журналістської етики : навч. посіб. / В. Ф. Іванов, С. В. Штурхецький. – К. : Видавництво О. Зень, 2012. – 320 с.
9. Прилюк Д. М. Теорія і практика журналістської творчості / Д. М. Прилюк. – К. : Вища школа, 1973. – 271 с.
10. Скибицкая Л. Современный очерк : проблема внутрижанровой типологии [Электронный ресурс] / Л. Скибицкая. – URL : <http://elibr.bsu.by/bitstream/123456789/106207/1/Skibickaja.PDF>.
11. Темченко Л. Особливості сучасного подорожнього нарису в суспільно-політичних тижневиках / Л. Темченко // Вісник Львівського університету. Серія : Журналістика. –2015. – Вип. 40. – С. 299–304.
12. Тертычный А. А. Жанры периодической печати : учеб. пособ. / А. А. Тертычный. – М. : Аспект Пресс, 2002. – 320 с.

ПОЛІТИЧНІ ПРОГРАМИ В ЕФІРІ УКРАЇНСЬКОГО РАДІО

Анастасія Горпінченко

студентка ІV курсу СумДУ, ЖТз-51с

Розглядаються програми політичного спрямування, що виходять в ефірі українських радіостанцій.

Ключові слова: радіо, радіостанція, політичні програми.

POLITICAL PROGRAMS ON THE AIR OF UKRAINIAN RADIO

Anastasiia Gorpichenko,

4th year student, ZhTz-51, Sumy State University

Political programs that are broadcasted on the Ukrainian radio-stations are viewed here.

Key words: radio, radio-station, political programs

Важливу роль у формуванні інформаційної картини сучасності відіграють засоби масової інформації, зокрема радіо. Радіо, як й інші медіа, презентує той контент, який впливає на позицію, дії, думки респондентів. Осібне місце в системі програм, що транслуються в ефірі українських радіостанцій, посідають передачі на політичну тематику.

У теорії журналістики немає однозначної думки щодо типології програм. Так, наприклад, О. Гоян виділяє такі різновиди передач, як інформаційні, інформаційно-аналітичні, інформаційно-публіцистичні, культурно-просвітницькі, пізнавально-розважальні, дитячі, спортивні та ігрові [1, с. 124]. Як бачимо, в основу типології науковець поклав як жанровий, так і предметно-тематичний принципи поділу. В. Лизанчук виділяє програми за предметно-тематичним принципом. Журналістикознавець говорить про такі різновиди радіопередач, як: інформаційні, історико-культурологічні, політико-ідеологічні, соціально-економічні, літературно-драматичні, освітньо-пізнавальні, релігійні, передачі для дітей та юнацтва, передачі для молоді, музично-розважальні, рекламні [2, с. 157]. На нашу думку, найбільш логічною є класифікація за предметно-тематичним принципом. Саме за ним виокремлюють політико-ідеологічні (політичні) програми.

Розгляд політичних програм, що функціонують в ефірі українських радіостанцій, є *актуальним*, оскільки це дає можливість зрозуміти, чи надається належна увага такому типу програм, в якому жанрово-форматному аспекті вони представлені. Особливо важливо це в періоди, коли в державі відбуваються політичні перегони.

Джерельною базою дослідження стали політичні програми, що транслювалися в ефірі українських радіостанцій з початку старту президентської кампанії 2019 року (із 1 січня 2019 р.) до завершення першого туру (1 квітня 2019 р.).

Загалом в Україні функціонує близько 30 радіостанцій всеукраїнського рівня. Більшість із них музичні або музично-інформаційні. Інформаційні та інформаційно-музичні радіостанції становлять меншу частку на радіоринку України.

Зазначимо, що програми політичного спрямування представлені лише на радіостанціях інформаційного спрямування – «UA: Українське радіо», «Ua: Радіо Культура», «Радіо НВ», «Радіо Свобода», «Громадське радіо».

Найбільша кількість політичних програм представлена на «UA: Українське радіо» та «Радіо НВ».

«UA: Українське радіо» – це перший канал Українського радіо, що належить до суспільного типу мовлення. В ефірі радіостанції виходять такі політичні програми, як «Україна. Сьогодні», «Міжнародний контекст», «А серйозно?» та «Право голосу».

«Україна. Сьогодні» – це інформаційно-аналітична програма. Автор та ведучий – Сергій Стуканов. Програма являє собою підсумок новин політичного життя України. Вона будується за принципом подання сюжету про ту чи іншу політичну подію та обговорення її з експертом.

За інформаційно-аналітичним принципом також побудована програма «Міжнародний контекст». Ведучий передачі – Олександр Піддубний. «Міжнародний контекст» – це аналіз політичних чи навколополітичних подій, що відбулися у світі.

Програма «А серйозно?» – це симбіоз інформаційної, аналітичної та сатиричної журналістики. За жанровим поданням – це контамінація огляду та коментаря (а саме сатиричного коментаря – глоси). За формою – це діалог. Ведучі в іронічній формі обговорюють та спростовують маніпулятивні або неправдиві заяви кандидатів у президенти, їхніх штабів, коментують інші політичні чи навколополітичні події. Ведучі програми – Богдан Буткевич та Наталія Соколенко.

Напередодні виборів в ефірі «UA: Українське радіо» з'явилася програма «Ваша Свобода». Це спільний проект «Українського радіо» та української редакції «Радіо Свобода». Ведучі – Олександр Лашенко, Віталій Портников. Жанр програми – радіобесіда. Ведучий та гості передачі обговорюють резонансні політичні події.

До спецпроектів, що були випущені в ефір напередодні виборів, належить інформаційно-аналітична програма «Право голосу». Передача має на меті допомогти виборцям зорієнтуватися та реалізувати свої права напередодні та під час виборів. Вона побудована у форматі великого аудіосюжету із записаними коментарями експертів та учасників виборчого процесу.

Окрім програм власного виробництва, на «UA: Українське радіо» ретранслюють передачі, виготовлені іншими медіа. Ідеться про політичне ток-шоу «Зворотний відлік», що виходить на телеканалі «UA: Перший».

Зазначимо, що, за винятком власне політичних програм, політичну тематику також часто порушують у програмах «Сьогодні. Зранку», «Сьогодні. Вдень», «Сьогодні. Ввечері», «Тема дня», «Плюс-мінус», «Громадська хвиля», «Війна і мир».

«Радіо НВ» – приватна інформаційна радіостанція. До політичних програм, що транслюються на вищезазначеній радіостанції, належать «Справа двох», «Апокриф», «Політика і культура», «Печерські пагорби», «Свобода вибору».

Програма «Справа двох» виходить у жанрі радіобесіди. Її ведучі – Аркадій Бабченко та Юрій Мацарський – обговорюють політичні події, що сталися в Україні та поза її межами.

Політична програма «Апокриф» належить до аналітичного сегмента, вона являє собою радіоінтерв'ю. Її ведучий – Сергій Рахманін. Серед запрошених гостей Сергія Рахманіна – політики, політологи, кандидати у президенти, послы, волонтери.

Цікаву концепцію пропонує українським слухачам автор програми «Політика і культура» Сергій Неретін: журналіст розмовляє з політиками про культуру, а з представникам інших сфер – про політику. Передача побудована в жанрі радіоінтерв'ю. Вона належить до аналітичної жанрової групи.

У жанрі радіоінтерв'ю виходить програма «Печерські пагорби». Автор передачі – Валерій Калниш. Журналіст пропонує своїм гостям обговорити різні політичні аспекти. Програма належить до аналітичної жанрової групи.

В ефірі «Радіо НВ» представлені також програми, що дотично порушують політичні питання. Це передачі «Час відповідати», «Підсумки тижня», «Новий вечір», «Напіввечір», «Має слово», «Світ Огляд».

Представлені політичні програми й на «Радіо Культура» – третьому каналі Українського радіо. Це спецпроекти до виборів – «Право голосу» та «Невже культура не на часі?».

«Право голосу» – це програма, що транслюється на «UA: Українське радіо» та ретранслюється на «Радіо Культура». Про концепцію вищезазначеної передачі говорилося вище.

Ведучі передачі «Невже культура не на часі?» Ірина Славінська та Василь Шандро аналізують обіцянки кандидатів у президенти про мову, освіту, релігію, культурну політику. До обговорень передвиборчих обіцянок вони долучають експертів. Передача належить до аналітичної жанрової групи, а саме – радіобесіди.

В ефірі Громадського радіо політичний контент представлений у трьох програмах: «Свобода вибору», «Чесно про вибори» та «#Шотамвибори».

«Свобода вибору» – це програма, в якій беруть участь політики та політичні експерти, які коментують тези політиків. Ведучий передачі – Андрій Куликов. Програма належить до аналітичної жанрової групи, за жанром – радіоінтерв'ю.

Програма «Чесно про вибори» – спецпроект, який був створений напередодні президентських виборів в Україні. Партнери передачі – Громадський рух ЧЕСНО (ГО Центр UA). Ведуча програми – Анастасія Багаліка. До участі у запрошують експертів, щоб пояснити складні політичні механізми президентських та парламентських перегонів. Програма виходить у жанрі радіоінтерв'ю, належить до аналітичної групи.

«#Шотамвибори» – це інформаційно-аналітична програма. Ведучі – Вікторія Єрмолаєва та Віола Бурда. Програма належить до спецпроектів. Основу передачі складають інформаційні сюжети, які супроводжуються коментарями очевидців подій чи експертів. Унікальність програми полягає, у першу чергу, у частоті виходу в ефір. Передача транслюється з понеділка по п'ятницю. Саме тому слухач має можливість отримати актуальну та цілісну інформацію про перебіг передвиборчої кампанії.

В ефірі «Радіо Свобода» (приватна некомерційна радіостанція, що фінансується Конгресом США) транслюється програма «Ваша свобода». Ведучі – Віталій Портников, Інна Кузнецова, Олександр Лашенко. Щодня з понеділка по п'ятницю вони обговорюють із гостями передвиборчі перегони, фактори впливу на них. Окрім трансляції на «Радіо Свобода», програма виходить на «UA: Українське радіо», ретранслюється на телеканалі «Еспресо» та розміщена на платформі YouTube.

Отже, як бачимо, політичні програми – невід'ємний елемент програмної сітки українських радіостанцій. Український слухач може отримувати найрізноманітнішу інформацію, що стосується сфери політики. Політичні програми представлені в ефірі інформаційних радіостанцій, яких в українському медіапросторі, на жаль, найменша кількість. За формою власності це приватні (некомерційні), громадські та радіостанції суспільного мовлення. В радіоефірі переважають програми, що належать до аналітичної жанрової групи. Вони представлені в жанрах бесіди та інтерв'ю. Зазначимо, що останнім часом почали з'являтися програми, що мають сатиричний

відтінок подання інформації. Прикметно також, що кількість політичних радіопрограм в періоди президентської та парламентської кампаній в Україні значно збільшується. Це свідчить про гостру потребу українського суспільства в такому роді програмах.

Список літератури

1. Гоян О. Основи радіожурналістики і радіоменеджменту / О. Гоян. – К. : Веселка, 2004. – 245 с.
2. Лизанчук В. В. Радіожурналістика : засади функціонування : підруч. / В. В. Лизанчук. – Львів : ПАІС, 2000. – 366 с.

Науковий керівник:

Інна Гаврилюк,

к. наук із соц. комунік., доцент СумДУ

ПРОБЛЕМАТИКА ПРОЗИ ЄВГЕНІЇ КОНОНЕНКО

Ганна Калантаєвська,

к. ф. н, доцент, СумДУ

Тетяна Чекотило,

студентка 1 курсу, ЖТ-81, СумДУ

У дослідженні з'ясовуються найважливіші проблеми, які цікавлять письменницю Є. Кононенко і які вона художньо осмислює у своїх романах, оповіданнях та есеях. Наголошується, що авторка звертає особливу увагу на морально-етичний аспект життя своїх героїв.

Ключові слова: *індивідуальний стиль, детективний жанр, гендерний конфлікт.*

RANGE OF THE PROBLEMS OF PROSE OF YEVHENIYA KONONENKO

Hanna Kalantayevska,

associate professor, Sumy State University

Tetiana Chekotylo,

1st year student, ZhT-81, Sumy State University

The study reveals the most important problems that E. Kononenko is interested in and writes writer, and which she artistically comprehends in her novels, stories and essays. It is emphasized that the author pays special attention to the moral ethical aspect of the life of their heroes.

Keywords: *individual style, detective style, gender conflict.*

Серед найвідоміших постатей в українській літературі початку 2000-х років є прозаїк і поетеса, есеїстка й авторка культурологічних розвідок та журналістських статей Євгенія Кононенко, яка до всього згаданого ще працює науковим співробітником Українського центру наукових досліджень. Серед українських читачів письменниця відома також дитячими книжками, романами і повістями, але найбільше її творче досягнення – коротка проза. За визнанням самої Є. Кононенко, письменницька робота для неї – один із видів самореалізації, адже вона завжди пише про те, про що хоче сама і є замовником сама собі.

Актуальність нашого дослідження полягає у пильній увазі Є. Кононенко до проблем і